

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON / KANTON SREDIŠNJA BOSNA
KANTONALNO TUŽILAŠTVO / TUŽITELJSTVO TRAVNIK

Broj: A-468/20

Travnik, 02.03.2022. godine

Na osnovu člana 11. i 24. Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH (Službeni glasnik BiH, broj 32/10 i 66/16), člana 24. Zakona o zabrani diskriminacije (Službeni glasnik BiH, broj 59/09 i 66/16), člana 30. Zakona o kantonalnom tužilaštvu Srednjobosanskog kantona („Službene novine SBK“, broj 14/02) i člana 48. stav 2. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Kantonalnom tužilaštvu Srednjobosanskog kantona br. A-59/17 od 19.03.2018. godine u skladu sa Strategijom za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH, koju je 29.10.2020. godine usvojilo Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, glavni tužilac Kantonalnog tužilaštva Srednjobosanskog kantona d o n o s i:

OBAVEZUJUĆE UPUTSTVO
o uvođenju rodne perspektive u radne procese
u Kantonalnom tužilaštvu Srednjobosanskog kantona

Član 1.
(Predmet i definicije)

- (1) Ovim obavezujućim uputstvom se u radne procese u Kantonalnom tužilaštvu Srednjobosanskog kantona (u daljem tekstu: Tužilaštvo) uvodi metod rodne perspektive (eng. *gender mainstreaming*), kao koncept kontinuiranog institucionalnog djelovanja na zaštiti i unapređenju rodne ravnopravnosti, u skladu sa Strategijom Visokog sudskog i tužilačkog vijeće Bosne i Hercegovine BiH (u daljem tekstu: Vijeće) za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Strategija).
- (2) Ovim uputstvom, zaposlenicima i zaposlenicama Tužilaštva, izdaju se izričite zabrane diskriminacije na osnovu spola, te obavezujuće upute na zaštiti i unapređenju rodne ravnopravnosti u pitanjima zapošljavanja, upotrebe rodno osjetljivog jezika, donošenja odluka i drugim internim procesima u kojima je koncept *gender mainstreaminga* primjenjiv.
- (3) Diskriminacija na osnovu spola sastoji se od različitog postupanja izazvanog spolom određene osobe, a ne dešava se osobi drugog spola, što dovodi do kršenja ljudskih prava i osnovnih sloboda i strogo je zabranjena.
- (4) Izrazi koji su u ovom dokumentu i/ili odnosnim priložima dati u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.

Član 2. **(Opći ciljevi)**

- (1) Opći cilj ovog uputstva je da sve osobe (stranke, svjedoci, profesionalne stranke i drugi) koje dođu u kontakt s Tužilaštvom, bilo da je takav kontakt ostvaren usmeno, pismeno ili pomoću društvenih mreža, steknu uvjerenje da je Tužilaštvo utemeljeno na načelima rodne ravnopravnosti, te da i muškarci i žene imaju visok nivo povjerenja u Tužilaštvo.
- (2) U skladu sa Strategijom, unapređenje znanja i podizanje svijesti o pojmu roda, rodnim normama, metodi *gender mainstreaminga*, rodnoj ravnopravnosti i jednakom pristupu pravdi postavlja se kao jedan od prioriteta institucije.
- (3) Tužilaštvo osigurava da su internim radnim procesima obuhvaćena pitanja rodne ravnopravnosti i jednakog pristupa pravdi, kao dio ciljeva institucije.

Član 3. **(Zabrana diskriminacije)**

- (1) Zaposlenima u Tužilaštvu zabranjuje se vršenje bilo kojeg oblika diskriminacije po bilo kojem osnovu.
- (2) Zaposlenici su dužni proaktivno preduzimati mjere i aktivnosti da se sve osobe koje dođu u kontakt s Tužilaštvom tretiraju na jednak način, te da im se omogući jednak pristup pravdi bez obzira na spol i/ili rod.
- (3) Ovim uputstvom zabranjuju se svi pojavni oblici diskriminacije na osnovu spola bilo da se diskriminacija ispoljava direktno ili indirektno, putem seksualnog uznemiravanja, uznemiravanja na osnovu spola ili kao viktimizacija.
- (4) Zabrana diskriminacije obuhvata odnose među zaposlenicima Tužilaštva, te odnose zaposlenika prema strankama.

Član 4. **(Zapošljavanje i odlučivanje)**

- (1) Glavni tužilac, u saradnji s institucijama nadležnim za zapošljavanje, vodi računa da u strukturi zaposlenih u Tužilaštvu ravnomjerno budu zastupljena oba spola.
- (2) Cilj iz stava (1) ovog člana posebno će odnositi na strukturu zaposlenih na:
  - a) tužilačkim funkcijama;
  - b) radnim mjestima službenika i namještenika uključujući:
    1. ukupnu strukturu zaposlenih;
    2. strukturu zaposlenih na istim ili sličnim radnim mjestima;
  - c) radnim tijelima koje imenuje ili predlaže glavni tužilac.

- (3) Glavni tužilac će nastojati da u procesima donošenja odluka na nivou radnih tijela budu ravnomjerno zastupljena oba spola.
- (4) Glavni tužilac ili predsjedavajući radnog tijela nastojat će da u većini za donošenje odluke uvijek bude zastupljeno najmanje 50% članova suprotnog spola.

Član 5. **(Upotreba rodno osjetljivog jezika)**

- (1) Zaposlenici su dužni u službenim dokumentima koristiti rodno osjetljiv jezik upotrebom rodnih oznaka gdje god je to moguće i prikladno.
- (2) Upotreba rodno osjetljivog jezika obavezna je prilikom:
  - a) izrade općih normativnih akata;
  - b) izrade pojedinačnih akata;
  - c) navođenja funkcije, titule, zvanja ili zanimanja na aktima, internetskoj stranici, vizitkarti, natpisu na kancelariji, službenoj legitimaciji, identifikacionoj kartici itd.
- (3) Ukoliko upotreba rodnih oznaka radi preglednosti ili drugih razloga nije moguća niti prikladna, u službenom dokumentu obavezno je navesti napomenu koja glasi:

„Izrazi koji su u ovom dokumentu i/ili odnosnim priložima dati u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.“

Član 6. **(Izrada općih normativnih akata)**

- (1) U propisu, gdje je to moguće, koristi se rodno neutralni oblik „osoba“ ili „lice“.
- (2) Kada se definiraju, riječi se daju u muškom i ženskom rodu s kosom crtom, a onda se, radi preglednosti i čitljivosti, upotrebljavaju samo u muškom ili ženskom rodu.
- (3) Nosioци normativnih poslova dužni su u uvodnim odredbama propisa navesti napomenu iz člana 5 stav (3) ovog uputstva.

Član 7. **(Pojedinačni akti i drugi dokumenti)**

- (1) U pojedinačnim aktima, ukoliko se odnose na osobe oba spola, koristiti oba gramatička roda istovremeno, dodavanjem nastavka za ženski rod iza kose ili donje crte (npr. svjedok/inja ili svjedok_inja).
- (2) Za upotrebu jednog roda u aktima iz stava (1) ovog člana, neophodno je prvi put koristiti oba oblika, uz napomenu iz člana 5 stav (3) ovog uputstva koja se može navesti u fusnoti.

- (3) Zaposlenici su dužni dosljedno upotrebljavati oblik ženskog roda za zanimanja i funkcije žena gdje je to moguće i u svim situacijama gdje se upućuje na nju.
- (4) Odredbe stavova 1. do 4. ovog člana shodno će se primjenjivati na navođenje funkcije, titule, zvanja ili zanimanja na:
- internetskoj stranici;
  - vizitkarti;
  - natpisu na kancelariji;
  - službenoj legitimaciji;
  - identifikacionoj kartici i dr.

Član 8. (Evidencije i statistika)

- (1) Radi razvijanja indikatora praćenja napretka ka ostvarenju ciljeva ravnopravnosti spolova, u Tužilaštvu se vodi rodno osjetljiva statistika, predviđena Zakonom o ravnopravnosti spolova.
- (2) Statistika iz stava (1) ovog člana podrazumijeva:
- razvrstavanje podataka o strankama ili učesnicima u postupku po pripadnosti spolu;
  - iskazivanje ukupne statistike o pojedincima razvrstane po pripadnosti spolu;
  - analiziranje i prikazivanje određenih varijabli i karakteristika po spolu kao primarne i sveukupne klasifikacijske kategorije i odražavanje svih rodnih pitanja u statističkim podacima.

Član 9. (Saradnja)

- (1) Radi sprovođenja ovog uputstva uspostaviti će se saradnja s nadležnim organima i institucijama, organizacijama civilnog društva, socijalnim partnerima i akademskom zajednicom.
- (2) Saradnja iz stava (1) ovog člana provoditi će se putem:
- podnošenja odgovarajućih inicijativa, informacija i izvještaja s prijedlogom mjera;
  - odgovarajućih edukacija ili modula u okviru specifičnih edukacija;
  - provedbe kvalitativnih i kvantitativnih analiza o stanju ravnopravnosti spolova, općenito, ili usmjerenih na određene aspekte nejednakosti spolova;
  - održavanja redovnih sastanaka/radionica posvećenih različitim aspektima nejednakosti spolova;
  - umrežavanjem s lokalnim mehanizmima i udruživanjem protokola između ključnih javnih ustanova, centra za socijalni rad, policije, pravosudnih i obrazovnih institucija, zdravstvenih i drugih ustanova radi analiziranja rodne perspektive i unapređenja u skladu sa standardima za ravnopravnost spolova;
  - senzibiliziranja medijskih radnika, urednika i novinara iz lokalnih medija za integriranje rodne perspektive i uklanjanje jezika seksualnog uznemiravanja,

diskriminirajućeg i šovinističkog jezika i izvještavanja, kao i izbjegavanje negativnih rodni stereotipa;

- g) unapređenja svijesti o značaju pitanja ravnopravnosti spolova putem organizacija civilnog društva poticanjem na proširenje fokusa djelovanja sa zaštite prava žena na druge aspekte nejednakosti spolova, te integriranjem rodne perspektive u radu s drugim vulnerabilnim grupama ili pojedincima;
- h) projekata regionalne i međunarodne suradnje uključivanjem organizacija civilnog društva koje se bave ravnopravnošću spolova i drugih partnera u zajedničke aplikacije za projekte u kojima će biti integrirana rodna perspektiva.

Član 10.

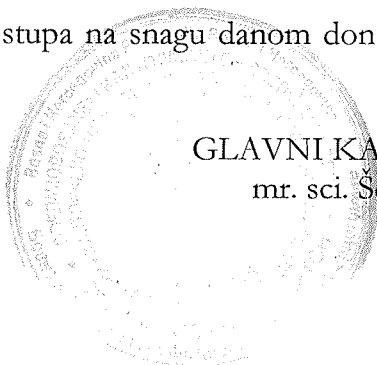
(Institucionalni mehanizmi primjene i praćenja)

- (1) Glavni tužilac Tužilaštva odgovoran je za primjenu ovog uputstva o čemu redovno informiše Vijeće.
- (2) Izvještaj o aktivnostima preduzetim u svrhu implementacije Strategije i postignutim rezultatima, glavni tužilac podnosi Vijeću uz redovni godišnji izvještaj o radu Tužilaštva.
- (3) Za praćenje primjene ovog uputstva zadužuje se savjetnik/ca za prevenciju rodnog i seksualno zasnovanog uznemiravanja (u daljem tekstu: savjetnik/ca), koji su dužni najmanje jednom godišnje sačiniti i dostaviti izvještaj glavnom tužiocu o primjeni ovog uputstva.
- (4) Radi sačinjavanja izvještaja iz stava (3) ovog člana savjetnik/ca je ovlašten/a:
  - a) vršiti uvid u pojedinačne predmete i akte Tužilaštva;
  - b) vršiti uvid u TCMS izvještaje;
  - c) tražiti pojedinačna izjašnjenja i informacije od zaposlenika radi utvrđenja činjenica o primjeni ovog uputstva;
  - d) sačinjavati i glavnom tužiocu dostavljati prijedloge za otklanjanje nedostataka utvrđenih u primjeni uputstva;
  - e) poduzimati druge mjere i radnje radi utvrđivanja stanja i davanja prijedloga radi unapređenja rodne ravnopravnosti u Tužilaštvu.
- (5) Prijava rodne diskriminacije može se vršiti anonimno ostavljanjem prijave u namjenski postavljenu kutiju za pritužbe na info-pultu, te elektronskom poštom putem *e-mail* adrese tuzilastvotr@bih.net.ba.

Član 11.

(Stupanje na snagu)

Ovo obavezujuće uputstvo stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se na web stranici Tužilaštva.

GLAVNI KANTONALNI TUŽILAC
mr. sci. Šemsudin Fuško